

HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HASTA EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

THE OPINIONS OF LAST CLASS STUDENTS NURSING ON PATIENT EDUCATION

Dr. Öğr. Üyesi Serpil ÇELİK DURMUŞ

Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kırıkkale/Türkiye

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.921>

Reference : Çelik Durmuş, S. (2018). "Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Hasta Eğitimine İlişkin Görüşleri", International Social Sciences Studies Journal, 4(24): 4800-4806

ÖZ

Amaç: Bu araştırmanın amacı, Bir Kamu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin hasta eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Bir Kamu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde 2017-2018 yılı eğitim ve öğretim yılına devam eden Hemşirelik bölümü 4. Sınıf öğrencileri (N:105), örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler (n=80) oluşturmuştur. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu ile toplanmıştır. Anket formu iki bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde öğrenci hemşirelerin tanıtıcı özellikleri ile ilgili 8 soru, ikinci bölümde öğrenci hemşirelerin, hasta eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemede kullanılan 28 soru yer almaktadır. Araştırma yalnızca Hemşirelikte Öğretim dersi alan öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS paket programı kullanılarak frekans ve yüzdelik hesapları ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 21.46 ±.87'dir. Öğrencilerin %88.8'i kız, %50.8'i anadolu lisesi mezunu, %45'i yaşamının büyük bölümünü büyükşehirde geçirmiş, %83.8'inin ailesinin gelir durumu orta düzeyde, %71.3'ü hemşirelik bölümünde okumaktan memnun, %92.5'i çalışmadığını belirtmiştir. Hasta eğitimi konusunda ki görüşlerine göre; öğrencilerin tamamına yakını hasta eğitiminin gerekli olduğunu, hasta eğitiminin bakım kalitesini artırdığını, etkili bir eğitimin hastanın kaygı düzeyini düşürdüğünü ve eğitim sonrası öğrencinin kendine olan güvenin arttığını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra öğrencilerin yarıdan fazlası, daha önce hasta eğitiminde bulduklarını, hasta eğitiminin multidisipliner olması gerektiğini, hasta eğitimi için materyal hazırlamanın gerekli ve önemli olduğunu ve mezuniyet sonrasında da hemşirelerin hasta eğitimi konusunda eğitim almaları gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler, eğitimin sadece hastaya değil hasta yakınlarını da kapsamı gerektiğini belirtmişlerdir.

Sonuç: Çalışmada, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hasta eğitimi konusundaki görüşleri incelendiğinde, hasta eğitiminin gerekli ve önemli olduğu, eğitimin bakımın kalitesini yükselttiği, eğitimde materyal hazırlamanın önemli olduğu ve hemşirelerin mezuniyet sonrasında da hasta eğitimine yönelik eğitim almaya devam etmelerinin önemli olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Hasta eğitimi, Hemşirelik öğrencisi

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to determine the opinions of senior students of Nursing Department of Faculty of Health Sciences about patient education.

Method: It made as descriptive. The universe of the study consisted of the Nursing Department 4th year students (N: 105) attending the 2017-2018 academic year in the Faculty of Health Sciences of a Public University; while the sample was composed of students (n = 80) who agreed to participate in the study. The data were collected by the questionnaire developed by the researcher. The questionnaire form consists of two parts. In the first part, there are 8 questions about the characteristics of the student nurses and in the second part, there are 28 questions used to determine the views of the student nurses about patient education. The research was applied only to students who took a course in Nursing Teaching. The data obtained from the study were evaluated with frequency and percentage calculations using SPSS package program.

Findings: The average age of nursing students is 21.46 ± .87. 88.8% of the students were females, 50.8% of them graduated from Anatolian high schools, 45% of them lived in metropolitan areas, 83.8% of the families were in the middle income, 71.3% of them were in the nursing department and 92.5% of them were unemployed. According to the views on patient education; almost all of the

students stated that patient education is necessary, and it improves the quality of care, effective education decreases the patient's anxiety level and students' self-confidence increases after the training. In addition, more than half of the students stated that they had previously been educating patients, that patient education should be multidisciplinary, that it is necessary and important to prepare material for patient education, and that nurses should receive training in patient education after graduation. In addition, students stated that education should include not only patient but also patient relatives.

Conclusion: In this study, when examining the views of nursing last class students on patient education, it was determined that patient education is necessary and important, education improves the quality of care, it is important to prepare material in education and nurses should continue to receive education for patient education even after their graduation.

Key Words: Education, Nursing Students, Patient Education

1. GİRİŞ

Günümüzde sağlık alanındaki gelişmeler, hastaların hastanede kalış sürelerinin kısalmasını, hastalıkları ile birlikte kaliteli bir yaşam sürmelerini ayrıca hasta ve ailesinin sorumluluk bilincinin oluşmasını sağlamada önemli bir etkidir. Hasta ve sağlıklı bireylerin sağlığının korunması ve geliştirilmesinde hasta eğitimi önemli bir yere sahiptir. Hasta eğitimi, sağlığı korumak ve geliştirmek, sürdürmek için gerekli bilgi, tutum ve becerileri geliştirmek amacıyla hastada davranış değişikliği yaratma süreci olarak tanımlanmaktadır (Taşocak, 2003; Kaya, 2009). Planlı ve uygun bir şekilde verilen hasta eğitimi, hasta ve yakınlarının bakımı devam ettirmelerini sağlamak, olumlu sağlık davranışı kazanmalarına olanak tanımak ve yeniden hastaneye yatışı önlemek için önem arz etmektedir (Huber ve Blanco, 2010; Yıldırım ve ark. 2017).

Sağlık ekibi içinde hemşireler, hasta ile en fazla vakit geçiren, hastayı en uzun süre gözlemleyebilen tek meslek mensubudur. Hasta eğitimi profesyonel bir hemşirenin eğitici rolü arasında yer almaktadır. Dolayısıyla hasta eğitimi ile sağlıklı / hasta bireylere bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlık kazandırmak hedeflenmektedir (Şenyuva ve Taşocak, 2007). Hemşirelerin hasta eğitimi sırasında, bireysel donanımları, daha önce kazandıkları bilgi ve becerileri eğitimin etkinliğinin belirleyicisidir (Babacan ve Alıcı, 2008). Etkin bir hasta eğitimi ile hasta bireyin daha kısa zamanda iyileşmesi sağlanabilir, hasta bireyin evdeki bakımı sürdürülebilir, hasta birey psikolojik olarak kendini daha iyi ve güvende hissedebilir ayrıca hasta bireyin hastanede kalış süresi kısaltılarak sağlık bakım maliyeti azaltılabilir (Şenyuva ve Taşocak, 2007). Ancak bütün bu sayılanların gerçekleşebilmesi için etkin bir eğitim planlanmalı, eğitim esnasında gerekli materyalden faydalanılmalı ve eğitim değerlendirilmelidir.

Ulusal alanyazın incelendiğinde, sağlık bakım sisteminde yer alan hemşirelerin profesyonel rollerinden birisi olan hasta eğitiminin yeterli düzeyde ve istendik şekilde yapılmadığı belirtilmektedir (Şenyuva ve Taşocak, 2007). Bunun sebebi olarak ise, hemşirelerin iş yükünün fazla olması, iş ortamının stresli ve yoğun olması, yüksek tükenmişlik düzeyi, hemşire sayısının az olması ve en önemli unsur da hemşirelerin hasta eğitimini kendi rolleri olarak görmediği gösterilmektedir (Akçin 2000; Dinçer 2003; Kayış 2003; Şenyuva ve Taşocak, 2007).

Konuya öğrenci hemşireler açısından bakıldığında, öğrencilerin eğitim süreleri boyunca uygulamaya çıktıkları kliniklerde hasta eğitimi ve taburculuk eğitimi planlamaları ve uygulamaları beklenmektedir. Ayrıca ülkemizde hemşirelik lisans eğitimi veren çoğu üniversitenin eğitim müfredatı incelendiğinde Hemşirelikte Öğretim /Hemşirelikte Eğitim (Hacettepe Üniversitesi, 2018) ya da Sağlık Eğitimi adı (Düzce Üniversitesi, 2018) altında dersler verilmektedir. Ulusal literatür incelendiğinde hemşirelik öğrencilerinde hasta eğitimini inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bunun ışığında bu araştırmada Hemşirelikte Öğretim dersi alan öğrencilerin hasta eğitimi konusunda görüşleri incelenmiştir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırma hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin hasta eğitimine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın evreni ve örneklemi

Araştırmanın evrenini Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü son sınıfta öğrenim gören 105 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup araştırmaya katılmayı kabul eden 80 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

2.3. Veri toplama araçları

Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu ile toplanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrenci hemşirelerin tanıtıcı özellikleri ile ilgili 7 soru, ikinci bölümde

öğrenci hemşirelerin, hasta eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemede kullanılan 27 soru yer almaktadır. Araştırma yalnızca Hemşirelikte Öğretim dersi alan öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS paket programı kullanılarak frekans ve yüzdelik hesapları ile değerlendirilmiştir.

2.4. Araştırmanın uygulaması

Tanımlayıcı nitelikte yapılan bu araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde bir kamu üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencilerinde yapılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından toplanmıştır. Anket formu uygulanmadan önce öğrencilere araştırmanın amacı açıklanarak bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere anket formu araştırmacı tarafından verilmiştir.

2.5. Verilerin değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi SPSS (Statistical Package For Social Sciences/15.0 for Windows) programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik hesaplaması kullanılmıştır.

2.6. Araştırmanın etik yönü

Araştırma Helsinki Deklerasyon ilkeleri doğrultusunda yürütülmüştür. Çalışmanın yürütüldüğü kurumdan izin alınmıştır. Katılımcılara araştırmacı tarafından çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmaya katılmanın gönüllülüğe bağlı olduğu, çalışmadan istekleri zaman çekilebilecekleri, isimlerinin saklı tutulacağına yönelik güvence verilmiştir.

3. BULGULAR ve TARTIŞMA

Hemşirenin profesyonel rollerinden biri olan hasta eğitimi sağlığı koruma ve geliştirme açısından elzemdir. Bu nedenle hemşirelerin kliniklerde bakım verdikleri hastalarına yönelik planlı ve programlı hasta eğitimleri yapması önemlidir. Bunun ışığında bu çalışma, öğrenci hemşirelerin hasta eğitimi konusunda görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin demografik verileri Tablo 1’de sunulmuştur. Tablo 1’e göre; hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 21.46 ± 0.87 ’dir. Öğrencilerin %88.8’i kız, %50.8’i anadolu lisesi mezunu, %45’i yaşamının büyük bölümünü büyükşehirde geçirmiş, %83.8’inin ailesinin gelir durumu orta düzeyde, %71.3’ü hemşirelik bölümünde okumaktan memnun, %92.5’i çalışmadığını belirtmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri (n=80)

	Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Kadın	71	88.8
	Erkek	9	11.3
	Toplam	80	100
Mezun olduğu lise	Düz Lise	21	26.3
	Anadolu Lisesi	55	68.8
	Sağlık Meslek Lisesi	4	5.0
	Toplam	80	100
Yaşadığı Yer	İl	15	18.8
	İlçe	29	36.3
	Büyükşehir	36	45.0
	Toplam	80	100
Ailesinin geliri	İyi	11	13.8
	Orta	67	83.8
	Kötü	2	2.5
	Toplam	80	100
Okuduğu bölümden memnuniyet	Evet	57	71.3
	Hayır	23	28.8
	Toplam	80	100
Çalışma Durumu	Evet	6	7.5
	Hayır	74	92.5
	Toplam	80	100
Yaş	21.46 \pm 0.87 (min. 20.00- max. 24.00)		

Tablo 2’de hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hasta eğitimine yönelik yanıtları yer almaktadır. Tablo 2’de görüldüğü gibi, öğrencilerin %91.3’ü hasta eğitiminin gerekli olduğunu, %65’i daha önce hasta eğitime katıldığını, %67.5’inin hasta eğitimi verdiği, %55’inin hastalarla iletişim kurmanın kısmen kolay olduğunu,

%58.8'i her hastaya eğitim planlanması gerektiğini belirtmiştir. Literatür incelendiğinde hemşirelerin hasta eğitimine ilişkin görüşlerine yer verilen sınırlı sayıda araştırmaya ulaşılmıştır. Yetkin (2002)'in çalışmasına göre hemşirelerin %33'ü çalıştığı klinikte hasta eğitimi yaptığını, %52.3 'ü kısmen yaptığını,%14.7'si yapmadığını ifade etmiştir. Aynı çalışmada hasta eğitimi yapmayan hemşirelerin vakit bulamadıkları için hasta eğitimi yapamadıkları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, çalışma şartlarının uygun olmaması, imkansızlık (Eğitim için gerekli oda, salon, araç - gereç, doküman vb. olmaması), işlerin yoğunluğu, ne tür bilgi vereceği konusunda yeterince bilgili olmaması, hasta sayısının çok fazla olması, iletişim kurmakta zorluk çekilmesi şeklinde sebepler belirtilmiştir. Çalışmamıza göre öğrenci hemşirelerin yanıtlarıyla diğer çalışmalarda yer alan klinik hemşirelerin yanıtları birbiriyle uyuşmamaktadır. Bu durum, öğrencilere uygulama alanlarında bütünüyle hasta bakım sorumluluğu verilmediğinden hasta eğitimine daha fazla zaman ayırabildikleri şeklinde yorumlanabilir.

Bu çalışmada, öğrenci hemşirelerin %88.8'in hasta eğitiminin bakım kalitesini arttırdığını, %73.8'i hasta eğitiminin hastanın bilgi eksikliğini gidermeye yönelik yapılması gerektiğini, %48.8'i hasta eğitimini hemşirelerin yapması gerektiğini, %75'i hasta eğitiminin multidisipliner olması gerektiğini ve %72.5'i hastaya eğitim planlarken meslektaşlarıyla bilgi paylaşımının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Kaya (2009)'nın çalışmasına göre, tedavi ve bakımı yürüten hemşirenin hasta ile daha yakın iletişimde olması nedeniyle diğer sağlık elemanlarına göre hasta eğitiminde daha etkin rol aldığı belirtilmiştir. Özer ve arkadaşları (2002) da hasta eğitiminin bir ekip işi olduğunu, hasta eğitimine gereken önemin verilmesi gerektiğini hekim ve hemşirelerin bu amaçla eğitilmesi gerektiğini açıklamıştır. Bu bulgular, öğrenci hemşireler ile klinik hemşirelerin ortak düşünceye sahip olduğunu gösterir niteliktedir.

Öğrenci hemşirelerin %78.8'i eğitimin hasta ile sınırlandırılmaması gerektiğini,%92.5'i eğitimin hasta ve ailesine yönelik olması gerektiğini, %86.3'ü etkili bir eğitimin hastanın kaygı düzeyini azalttığını belirtmişlerdir. Hasta eğitimlerinde hastanın öğrenme isteği, eğitimin bir gereksinimini karşılayacağına inanması, hazır bulunuşluk düzeyi, geçmiş bilgi ve deneyimleri eğitime etkin katılımı destekleyen öncelikli özellikler olarak belirtilmektedir (Öztürk, Çilingir ve Hintistan, 2011). Bunun yanı sıra hasta, ailesi ile birlikte ele alınmalı, hasta eğitim sürecinin her aşamasına etkin olarak katılmalıdır. Çünkü bu durum hastanın iyileşme sürecini yakından etkilemektedir (Şenyuva ve Taşocak, 2007).

Öğrenci hemşirelerin %88.8'i eğitim planlanırken hastanın eğitim düzeyinin göz önünde bulundurulması gerektiği, bunun yanı sıra öğrencilerin %62.5'i eğitim planlarken öncelik belirleyebildiğini ancak %68.8'i literatür tararken kısmen zorlandığını belirtmiştir. Akçin (2006)'in çalışmasında hasta eğitime yönelik amaçlı ve planlı kayıtların geliştirilmediğini ve hasta eğitimine sistematik yaklaşılmadığını, hasta eğitimi etkinliklerinin planlı, amaçlı ve formal eğitim doğrultusunda sistematik şekilde ele alınıp uygulanmasının yaygınlık kazanmadığını saptamıştır. Bizim çalışmamız ile uyuşmayan bu sonuç son yıllarda hemşirelik müfredatının genişletilmesi, internete ulaşımın kolaylığı ve bakımda kalitenin sorgulanmasındaki artış nedeniyle öğrencilerin hasta eğitime önem verdiğini düşündürmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin hali hazırda Hemşirelikte Öğretim dersi alıyor olması hasta eğitime yönelik düşünceleri daha olumlu kılmış olabileceği düşünülmektedir. Çünkü klinik alanda hemşireler iş yükü ve diğer sebeplerden dolayı hasta eğitimine fazla zaman ayıramadıklarını belirtmektedirler.

Öğrenci hemşirelerin %77.5'inin hasta eğitiminde materyal hazırlamanın gerekli olduğunu, %73.8'i hasta eğitiminde teknolojiden faydalandığını, %71.3'ü eğitim sırasında yazılı ve görsel materyal kullanılması gerektiğini belirtirken %46.3'ü de hemşirelik eğitim müfredatında hasta eğitime materyal hazırlama dersi olması gerektiğini beyan etmiştir. Hasta eğitimi planlanırken öğretim yöntem ve tekniklerin, araç-gereçlerin belirlenmesi önemli bir öğedir. Çünkü hasta, hedeflenen davranışları, uygulanacak yöntem ve teknikler, araç-gereçler yoluyla kazanır. Öğretim yönteminin ve araç-gereçlerin seçiminde; eğitimin amaçları, hedefleri, içeriği, hastanın özellikleri (fiziksel ve bilişsel yeterliği, okuma ve okuduğunu anlama düzeyi vb.), öğrenme ortamı, eğitimcinin yetenekleri, eğitim için ayrılan zaman ve süre vb. öğeler dikkate alınmalıdır (Şenyuva ve Taşocak, 2007). Nurit ve arkadaşlarının (2009) çalışmasında hastalara sözlü ve yazılı materyallerle eğitim yapıldığı ve hastaların tedavilerine ilişkin bilgi düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin %50'si "yanlış bilgi vermektense korktuğum için hasta eğitimi veremem" sorusuna katılmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %56.3'ü uygulamaya çıktığı kliniğin yoğunluğundan dolayı eğitimi planlamada kısmen zorluk yaşadığını, %58.8'i cinsellikle ilgili hasta eğitimi verirken kısmen güçlük yaşadığını belirtmişlerdir. Özdemir ve Özdemir'in (2009) çalışmasında ise hemşirelerin hasta eğitimlerini daha çok kendilerine uygun olan saatlerde ya da ziyaret, ziyaret ve yemek saatleri sonrasında yaptıkları belirtilmiştir.

Öğrenci hemşirelerin %48.8'i hasta eğitimi sırasında amca, teyze gibi hitabın kısmen samimi bir ortam oluşturduğunu, %81.3'ü eğitim sonrası kendine güvenin arttığını, yine %81.3'ü eğitim sonrası hastadan geribildirim beklediğini ve %76.3'ünün mezuniyet sonrasında da hemşirelerin hasta eğitimine yönelik eğitim almaya devam etmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Yetkin (2002)'in çalışmasına göre, araştırmaya katılan hemşirelerin çoğunun mezuniyet öncesi hasta eğitimine ilişkin bilgi aldığı fakat mezuniyet sonrası sürekli eğitimin yeterince sağlanmadığı görülmüştür. Ayrıca hasta eğitimi yapmayan hemşirelerin de hasta eğitimine yönelik yeterli hizmet içi eğitim yapılmadığına dair gerekçe öne sürdükleri belirtilmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin hasta eğitimi ile ilgili düşünceleri (n=80)

Hasta eğitiminin gerekli olduğunu düşünüyorum	Sayı	%
Katılıyorum	73	91.3
Kısmen	7	8.8
Katılmıyorum	0	0
Daha önce hasta eğitimi uygulamasına katıldım		
Katılıyorum	52	65
Kısmen	25	31.3
Katılmıyorum	3	3.8
Hastalarla iletişim kurmak benim için kolaydır		
Katılıyorum	33	41.3
Kısmen	44	55
Katılmıyorum	3	3.8
Her hastaya eğitim planlanması gerektiğini düşünüyorum		
Katılıyorum	47	58.8
Kısmen	28	35
Katılmıyorum	5	6.3
Hasta eğitiminde bulundum		
Katılıyorum	54	67.5
Kısmen	23	28.8
Katılmıyorum	3	3.8
Hasta eğitiminin bakım kalitesini artırdığını düşünüyorum		
Katılıyorum	71	88.8
Kısmen	9	11.3
Katılmıyorum	0	0
Hasta eğitimi hastanın bilgi eksikliğini gidermeye yönelik yapılmalıdır		
Katılıyorum	59	73.8
Kısmen	20	25
Katılmıyorum	1	1.3
Hasta eğitimini hemşireler yapmalıdır		
Katılıyorum	39	48.8
Kısmen	35	43.8
Katılmıyorum	6	7.5
Hasta eğitimi multidisipliner olmalıdır		
Katılıyorum	60	75
Kısmen	19	23.8
Katılmıyorum	1	1.3
Eğitim sadece hastaya verilmelidir		
Katılıyorum	6	7.5
Kısmen	11	13.8
Katılmıyorum	63	78.8
Hastaya eğitim planı hazırlarken hastaya ve aileye özgü bir eğitim planı hazırlanmalıdır		
Katılıyorum	74	92.5
Kısmen	5	6.3
Katılmıyorum	1	1.3
Etkili bir eğitim hastanın endişe ve kaygı düzeyini azaltır		
Katılıyorum	69	86.3
Kısmen	10	12.5
Katılmıyorum	1	1.3
Hastaya eğitim planlarken, hastanın eğitim düzeyini göz önünde bulundururum		
Katılıyorum	71	88.8
Kısmen	9	11.3
Katılmıyorum	0	0

Hastaya eğitim planlarken arkadaşlarımla bilgi paylaşımı yaparım		
Katılıyorum	58	72.5
Kısmen	21	26.3
Katılmıyorum	1	1.3
Hastaya eğitim planlarken, eğitim önceliğini belirleyebilirim		
Katılıyorum	50	62.5
Kısmen	29	36.3
Katılmıyorum	1	1.3
Eğitim içeriği oluştururken literatür taramak benim için zordur		
Katılıyorum	15	18.8
Kısmen	55	68.8
Katılmıyorum	10	12.5
Hasta eğitimi için eğitim materyali hazırlamak önemlidir		
Katılıyorum	62	77.5
Kısmen	18	22.5
Katılmıyorum	0	0
Hasta eğitiminde teknolojiden faydalanırım		
Katılıyorum	59	73.8
Kısmen	19	23.8
Katılmıyorum	2	2.5
Eğitim sırasında yazılı ve görsel materyal kullanılmalı		
Katılıyorum	57	71.3
Kısmen	22	27.5
Katılmıyorum	1	1.3
Hemşirelik eğitiminde “Hasta eğitiminde materyal hazırlama” dersi olmalı		
Katılıyorum	37	46.3
Kısmen	34	42.5
Katılmıyorum	9	11.3
Yanlış bilgi vermekten korktuğum için hastaya eğitim veremem		
Katılıyorum	8	10
Kısmen	32	40
Katılmıyorum	40	50
Uygulamaya çıktığım kliniğin yoğunluğundan dolayı eğitim planlayamıyorum		
Katılıyorum	26	32.5
Kısmen	45	56.3
Katılmıyorum	9	11.3
Cinsellikle ilgili hasta eğitimi verirken güçlük çekiyorum		
Katılıyorum	24	30
Kısmen	47	58.8
Katılmıyorum	9	11.3
Hasta eğitimi sırasında amca, teyze vb. hitap şekillerinin samimi bir ortam oluşturduğunu düşünüyorum		
Katılıyorum	20	25
Kısmen	39	48.8
Katılmıyorum	21	26.3
Eğitim sonrası kendime güvenim artar		
Katılıyorum	65	81.3
Kısmen	11	13.8
Katılmıyorum	4	5
Eğitim sonrası hastadan geri bildirim beklerim		
Katılıyorum	65	81.3
Kısmen	13	16.3
Katılmıyorum	2	2.5
Mezuniyet sonrasında da hemşireler hasta eğitimi hakkında eğitim almaya devam etmelidir		
Katılıyorum	61	76.3
Kısmen	19	23.8
Katılmıyorum	0	0

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmada, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hasta eğitimi konusundaki görüşleri incelendiğinde, hasta eğitiminin gerekli ve önemli olduğu, eğitimin bakımın kalitesini yükselttiği, eğitimde materyal hazırlamanın

önemli olduğu ve hemşirelerin mezuniyet sonrasında da hasta eğitimine yönelik eğitim almaya devam etmelerinin önemli olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında;

- ✓ Öğrenci hemşirelerin eğitim hayatı boyunca hasta eğitimine verdikleri önemi mezuniyet sonrasında da sürdürebilmesi için gerekli farkındalığın geliştirilmesi,
- ✓ Mezuniyet sonrasında klinikte çalışacak olan öğrencilerin ya da çalışan hemşirelerin sürekli eğitim ile kendilerini bireysel geliştirmeleri,
- ✓ Klinik ya da hastane hemşirelik hizmetleri müdürlerinin bakımın kalitesini arttırmaya yönelik hemşirelere belirli aralıklarla ve düzenli hizmet içi eğitim vermeleri,
- ✓ Yönetim tarafından hemşirelerin düzenli hasta eğitimi vermeleri konusunda desteklenmesi,
- ✓ Hasta eğitiminin hemşirelerin mesleki profesyonellik rollerinden biri olduğunun kavratılması ve uygulamada desteklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Akçin, E. (2000). "Yataklı Tedavi Kurumlarında Çalışan Hemşirelerin Hasta Eğitimi Etkinlikleri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Akçin, E. (2006). "Yataklı tedavi kurumlarında hasta eğitimine yönelik hemşirelik etkinlikleri". İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 15 (57), 109-121

Babacan, E. & Ulupınar Alıcı, S. (2008). Hemşirelerin Hasta Eğitimi ile İlgili Düşünce ve Uygulamaları. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi. 5: 29-36

Dinçer, Ü. (2003). "Diyabetli Hastalara Bakım Veren Hemşirelerin Diyabet Eğitimi Etkinlikleri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Huber, C. & Blanco, M. (2010). "Cleaning up the discharge process. A number of components - and personnel - are crucial to success". The American Journal of Nursing. 110(9): 66-69.

Kaya, H. (2009). "Sağlık hizmetlerinde hasta eğitimi ve hemşirenin sorumlulukları". Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi, 1(1), 19-23

Kayış, A. (2003). "Hemşirelerin hasta eğitimine verdikleri önem ve eğitim verirken karşılaştıkları güçlüklerin saptanması". I. Uluslar arası ve V. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresi Bildiri Kitabı, Özlem Grafik Matbaacılık, İstanbul, 245- 248.

Nurit, P., Bella, B. C., Gila, E. & Revital, Z. (2009). "Evaluation of a nursing intervention project to promote patient medication education". Journal of Clinical Nursing, 18(17), 2530-2536.

Özdemir, Ü. & Özdemir, H. (2009). "Hemşirelerin sağlık eğitimi verme durumları ve bunu etkileyen faktörler". Hemşirelik Forumu, 12 (1), 25-28.

Özer, C., Şahin, M., Dağdeviren, N. & Aktürk, Z. (2002). "Birinci basamakta hasta eğitimi". Sted, 11 (1), 11-14.

Öztürk, H., Çilingir D. ve Hintistan S. (2011). "Hastaların Dahiliye ve Cerrahi Kliniklerinde Hemşirelerin Yaptığı Hasta Eğitimlerini Değerlendirmesi". DEUHYO ED.4 (4), 153-158

Şenyuva, E. ve Taşocak, G. (2007). "Hemşirelerin Hasta Eğitimi Etkinlikleri ve Hasta Eğitim Süreci". Ü.F.N. Hem. Dergisi, 15(59), 100-106

Taşocak, G. (2003). Hasta Eğitimi. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Basım ve Yayınevi, 3-93.

Yetkin, A. (2002). "Hemşirelerin hasta ve ailesinin eğitimi ile ilgili görüş ve uygulamaları". Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 5(1), 53-59.

Yıldırım N., Çiftçi B. ve Kaşıkçı M. (2017). "Hemşirelerin Hasta Eğitimi Verme Durumu Ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi". Atatürk İletişim Dergisi, 14, 217-230

Hemşirelikte Öğretim Dersi, Hacettepe Üniversitesi, web: http://akts.hacettepe.edu.tr/ders_listesi.php?prg_ref=PRGRAM_00000000000000000000000030&birim_kod=567&submenuheader=2&prg_kod=567; <http://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=2018-2019-egitim-ogretim-yili-guz-yariyili-ders-programi.pdf>, Erişim Tarihi: 10.10.2018

Sağlık Eğitimi Dersi, Düzce Üniversitesi, Web: <http://www.syo.duzce.edu.tr/Sayfa/2038/ders-plani>, Erişim Tarihi: 10.10.2018